

Nr 44.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning
åt värnpliktige M. A. Åmans änka och minderåriga barn;
given Stockholms slott den 23 januari 1920.*

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till den i följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, avlidne värnpliktige M. A. Åmans änka Anna Margareta Fredrika Åman, född Näsström, och makarnas två minderåriga barn må — utan hinder därav, att Åman avlidit efter utgången av den i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna tid av två år från det sjukdomen blev känd — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 23 januari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, anförde härefter:

»Uti § 1 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Om skadan medfört döden *inom två år* från olycksfallet eller från det sjukdomen blev känd, utgiver staten, enligt § 4 mom. 3 a) och b) i nämnda förordning, dels begravningshjälp med 75 kronor, dels ock till änka, när äktenskapet slutits före den tidpunkt, då skadan uppkom, en

årlig livränta av 180 kronor från dödsfallet, så länge hon lever ogift, och till minderårigt barn, som fötts före sagda tidpunkt eller födes därefter i ett förut slutet äktenskap, en årlig livränta av 90 kronor från dödsfallet, till dess det uppnått femton års ålder, dock att där livräntor till efterlevande skulle sammanlagt överstiga 450 kronor, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, till detta belopp nedsättas, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

I överensstämmelse med riksdagens därom fattade beslut hava genom kungl. kungörelser den 28 juni 1918 och den 20 augusti 1919 bestämmelser utfärdats angående viss höjning för åren 1918 och 1919 av ersättning, som utgår jämlikt förenämnda förordning den 18 juni 1909.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 17 december 1919 dagtecknad skrift har värnpliktige M. A. Åmans änka Anna Margareta Fredrika Åman, född Näsström, anhållit, att ersättning måtte tillerkännas henne och makarnas två minderåriga barn med anledning därav, att hennes man avlidit till följd av sjukdom, lungtuberkulos, som han ådragit sig under militärtjänstgöring.

Ansökan av
Anna Margareta
Fredrika
Åman, född
Näsström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas följande:

Med skrivelse den 19 april 1918 överlämnade befälhavaren för Västernorrlands regemente en av värnpliktige Åman gjord framställning om ersättning i anledning av förenämnda sjukdom, och förklarade riks-försäkringsanstalten genom beslut den 17 maj 1918 Åman hava ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning med stöd av bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kunde honom tillerkännas. På grund av detta beslut åtnjöt Åman sjukhjälp med 1 krona 50 öre om dagen för tiden från och med den 31 mars 1917 till och med den 31 december 1918, varefter han intill sin död den 30 juni 1919 uppbar livränta efter 450 kronor för år. Ersättningen för åren 1918 och 1919 har författningsenligt förhöjts med 50 procent.

Sedan Åman avlidit, gjorde hans änka hos riks-försäkringsanstalten framställning om ersättning åt sig och sina i äktenskapet med Åman födda barn Gunborg, född den 3 oktober 1914, och Gunnar, född den 13 november 1916. Med tillämpning av stadgande i § 4 mom. 3 av förenämnda förordning den 18 juni 1909 förklarade emellertid riks-försäkringsanstalten genom beslut den 8 december 1919, att som värnpliktige Åmans ifrågavarande sjukdom medfört döden, sedan mer än två år

förflutit, från det sjukdomen blev känd, riks försäkringsanstalten icke vore berättigad att utgiva någon ersättning i anledning av dödsfallet.

Enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande befinna sig änkan Åman och hennes barn i små omständigheter.

Yttrande av
riks försäk-
ringsan-
stalten.

Riks försäkringsanstalten har den 8 januari 1920 avgivit infordrat utlåtande i ärendet samt därvid anfört följande:

Av utredningen i ärendet framginge, att värnpliktige Åman avlidit i den sjukdom, för vilken han i livstiden åtnjutit ersättning från riks försäkringsanstalten, samt att den preskriptionstiden överstigande tidrymden i förevarande ärende inskränkte sig till omkring tre månader.

Vidare borde erinras därom, att i det av riks försäkringsanstalten med biträde av utsedda sakkunniga den 30 december 1918 avgivna förslag rörande ändrade bestämmelser angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, icke intagits någon preskriptionsbestämmelse av sådan art, som förut angivits.

Slutligen kunde framhållas, att riksdagen i sin skrivelse nr 10 A för år 1919, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, medgivit, att till avlidne värnpliktige A. Kalldins änka och minderåriga barn finge utan hinder därav, att Kalldin avlidit efter utgången av den uti förordningen den 18 juni 1909 angivna tid av två år från det sjukdomen blev känd, utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunde anses berättigade.

På grund av vad sålunda anförts samt jämväl i övrigt i ärendet förekommit, syntes det riks försäkringsanstalten vara med billighet överensstämmande, att något understöd tillerkändes eller utverkades åt änkan Åman och makarnas förenämnda minderåriga barn.

I detta sammanhang tilläte sig riks försäkringsanstalten meddela, att därest ersättning i anledning av värnpliktige Åmans död skolat utgå enligt förut omförmälda förordning, riks försäkringsanstalten skulle hava tillerkänt änkan Åman, så länge hon levde ogift, och vart och ett av de minderåriga barnen, till dess det uppnådde 15 års ålder, årliga livräntor av respektive 180 och 90 kronor att utgå från den 1 juli 1919. Därjämte skulle hava utanordnats begravningshjälp med 75 kronor. På grund av kungörelsen den 20 augusti 1919 skulle sistnämnda belopp ävensom den å 1919 belöpande delen av livräntorna hava förhöjts med 50 procent.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad sålunda i ärendet förekommit, anser jag billigheten kräva, att sökanden och hennes barn, i överensstämmelse med vad

tidigare i liknande fall ägt rum, utan hinder av ifrågavarande preskriptionsbestämmelse tillerkännes ersättning enligt de i förenämnda förordning den 18 juni 1909 angivna grunder.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att till den i följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, avlidne värnpliktige M. A. Åmans änka Anna Margareta Fredrika Åman, född Näsström, och makarnas två minderåriga barn må — utan hinder därav, att Åman avlidit efter utgången av den i § 4 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna tid av två år från det sjukdomen blev känd — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
